

Digitale læringsplatforme i folkeskolen

Af Andreas Lindenskov Tamborg, Aalborg Universitet

Med brugerportalsinitiativet blev det fra 2014 gjort obligatorisk for alle landets kommuner at anskaffe og implementere en såkaldt digital læringsplatform inden udgangen af 2016. På de fleste skoler har læringsplatforme som Meebook, MinUddannelse og EasyIQ derfor siden 2014 i en eller anden udstrækning indgået i læreres udarbejdning af årsplaner, forløbsplanlægning og/eller klasserumsundervisning. For mange har det været og vedbliver stadig at være en stor udfordring at få arbejdet med en læringsplatform til at flugte med etablerede og velfungerende rutiner oparbejdet gennem et arbejdsliv.

Denne tekst formidler erfaringer fra et større forsknings- og udviklingsprojekt rettet mod at understøtte og undersøge implementering af platformene på 15 danske skoler fra 11 af landets kommuner, der forløb fra september 2016 til februar 2017. Projektet blev gennemført i et samarbejde mellem vidensmedarbejdere fra Aalborg Universitet, SDU, Professionshøjskolen Absalon, UCSyd, Alexandra Instituttet og Læremiddel.dk.

Projektet arbejdede med at understøtte pædagogisk personale i at implementere og bruge læringsplatformene på de deltagende skoler gennem brugerinvolverende workshops. Samtidig genererede projektet empirisk viden om udfordringer forbundet med ibrugtagning af platformene og måder til at overvinde disse udfordringer.

Projektet genererede flere både empiriske og metodiske erkendelser, der er samlet i seks rapporter, der kan findes på linket [her](#).

Her vil jeg dog fokusere på at fremhæve ét centralt aspekt, nemlig væsentlige kilder til modstand mod læringsplatformene og måder, skoler kan arbejde med at håndtere begrænsninger i platformene.

Projektets metoder

Projektet adresserede formålet om at støtte implementeringen af platformene ved at afholde fremtidsværksteder og designworkshops på hver af de involverede skoler. Afhængig af skolens størrelse deltog mellem 2 og 13 fra det pædagogiske personale, inklusiv en leder, på workshops'ne, der blev faciliteret af 2-3 vidensmedarbejdere fra projektet.

Fremtidsværksteder er en brugerinvolverende tilgang til forandringsprocesser, der oftest involverer tre faser: En kritikfase, en visionsfase og en realiseringsfase (Jungk & Müller, 1984). I *kritikfasen* var formålet, at deltagerne på workshoppen fik mulighed for at ytre deres kritik af den nuværende situation i forhold til brug af platformen samt deres oplevede uhensigtsmæssigheder vedrørende platformens design og funktionalitet. Efter kritikfasen fulgte *visionsfasen*, hvor deltagerne formulerede visioner for, hvordan platformen kunne anvendes på måder, der kunne berige både deres undervisning og elevernes læreprocesser. Disse visioner skulle ikke tage hensyn til aktuelle økonomiske, praktiske eller tidsmæssige begrænsninger.

I *realiseringsfasen* udvalgte deltagerne på workshoppen 1-4 visioner, de ville arbejde med at omsætte til et konkret løsningsforslag, som indledningsvist skulle afprøves i mindre skala. Her fik deltagerne støtte af principper fra designtænkning, som hjalp dem til at forholde sig til målgruppe, problemstilling samt relation mellem problemstilling og foreslået løsning.

Fra fremmedgørelse til ejerskab

I kritikfasen på de afholdte workshops ytrede pædagogisk personale ofte læringsplatformenes indbyggede fokus på læringsmål som værende et problem. Læringsplatformene og deres stærke fokus på læringsmål oplevedes at påføre undervisningen et reduktionistisk menneskesyn, der snævert var rettet mod at måle og veje eleverne i forhold til de opstillede læringsmål. Ofte stod dette i kontrast til personalets perspektiver ytret i visionsfasen, hvor pædagogisk personale ofte omtalte udvikling og læreprocesser som indeholdende følelsesmæssige, sociale og personlige kompetencer, som kun i ringe grad var repræsenteret i platformene (Misfeldt, Tamborg, Qvortrup, Petersen, Svensson, Allsopp & Dirckinck-Holmfeld, 2018).

Med andre ord oplevede det pædagogiske personale, at deres undervisningspraksisser blev underlagt læringsplatformenes indlejrede pædagogiske og didaktiske ramme, som de

betragtede som stærkt problematisk. Selvsagt udløste dette en fremmedgørelse overfor og markant afstandtagen til platformene.

Realiseringsfasen på de afholdte workshops skabte rammer, der i en vis forstand forsøgte at vende denne proces på hovedet: Det pædagogiske personale skulle forsøge sig med at udvikle praksisser med platformene, hvor platformens funktionaliteter skulle underlægges deres visioner for god undervisning.

I projektet erfarede vi, at den brugerinvolverende tilgang understøttede det pædagogiske personale i at udvikle måder at bruge platformene på, der både berigede undervisningen og var i overensstemmelse med det pædagogiske personales værdier. Workshops'ne understøttede på denne måde, at pædagogisk personale bevægede sig fra at føle sig fremmedgjorte overfor platformene til at tage ejerskab over de nye praksisser, de havde udviklet med platformene.

De afholdte workshops synliggjorde på den måde, at læringsplatformenes design og funktionalitet rummede en fleksibilitet, der tillod dem at blive brugt til at understøtte forskellige visioner for god undervisning.

Når værdier og platforme ikke kan forenes

Samlet viste projektets resultater, at fremtidsværksteder var en velfungerende ramme til at få italesat nuværende uhensigtsmæssigheder og, i kombination med redskaber fra designtænkning, at understøtte brugere i at udvikle og afprøve måder at bruge platformene på, der flugtede med det pædagogiske personales visioner.

I flere tilfælde viste det sig dog, at læringsplatformenes design, funktionalitet og/eller opbygning ikke var forenelig med etablerede og velfungerende praksisser, skolen visioner eller det pædagogiske personales værdier. I disse tilfælde ledte workshops'ne til, at skolen fravalgte brug af læringsplatformene (ofte i bestemte situationer). Læringsplatformenes fleksibilitet havde således visse enten materielle eller designmæssige begrænsninger.

I de tilfælde, hvor platformene blev fravalgt, var disse beslutninger således baseret på og informeret af de konkrete muligheder og begrænsninger, der viste sig at være i praksis.

Lad beslutninger om brug/ikke brug af læringsplatforme komme an på konkrete erfaringer

Læringsplatformene er tæt forbundet med Forenklede Fælles Mål, og især læringsmål optræder som en integreret del af de tilgængelige platforme. Samtidig er læringsplatformene blevet implementeret i konflikttider, hvor der har været begrundet mistillid mellem lærere og arbejdsgivere. Disse omstændigheder for implementering af læringsplatformene kan ikke undgå at have betydning for, hvordan de bliver modtaget af det pædagogiske personale på landets skoler. På trods af dette rummer læringsplatformene nye muligheder for kollaborativ planlægning af forløb, nye former for formativ evaluering og nye organiseringsformer i klasserumsundervisning. Disse muligheder kan være af mere eller mindre værdi for skoler og lærere i forskellige kontekster. Men det er vigtigt afprøve og eksperimentere med muligheder og ikke blot bortkaste platformene, fordi de er implementeret i en konfliktfyldt tid.